

Ailenin Korunması

Soru: Bizi asırlarca ayakta tutan aile kurumunda huzursuzlukların arttığı, çözümlerin tırmanışa geçtiği ve bunu boşanmaların takip ettiği görülmüyor. Bu üzücü durumun önüne geçmek ve ailede yeniden huzuru sağlamak adına neler yapılabilir?

Cevap: İlk olarak Batı toplumlarında başlayan ailevî çözülme giderek Müslüman toplumlara da yayıldı. Anadolu coğrafyası da bundan nasibi aldı ve günümüzde boşanmalar geçmişe oranla artış gösterdi. Nitekim istatistikler, ailenin ne denli hızlı bir şekilde çözülüp dağılmakta olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Ancak istatistiklere başvurmasak bile, çevremizde şahit olduğumuz olaylardan, yaşadığımız tecrübelerden ve yaptığımız gözlemlerden hareketle de ailedeki çözülme ve dağılma hakkında bir kanaate varmak mümkündür. Şahsen ben de şimdiye kadar yakın çevremde birçok aile problemine şahit oldum. Bazı arkadaşlar yaşadıkları ailevî problemlere çözüm aramak için fakire geldiler; ben de onlara dilimin döndüğünce bazı tavsiyelerde bulunmaya çalıştım.

Toplumsal Çözülmenin Merkez Üssü: Aile

Öncelikle bu durumun beni derinden yaraladığını ve ciddi şekilde endişelendirdiğini ifade etmek isterim. Dağılan yuvaları, hakları ihlal edilen insanları, mağdur edilen kadınları gördükçe oturup ağlayasım geliyor. Çünkü ailede bir problem yaşandığında veya boşanma vuku bulduğunda bundan hem kadın hem de erkek büyük zarar görüyor. Sevgi ve şefkatin yerini zamanla kin ve öfke alıyor. Benlikler devreye giriyor, inatlaşmalar başlıyor, intikam duyguları kabarıyor. Bütün bunlar insanları daha büyük yanlışlar yapmaya sevk ediyor. Üstelik yaşananlar sadece eşlerle sınırlı kalmıyor; arada çocuklar mağdur oluyor, akrabalar ve yakın çevre de bundan olumsuz etkileniyor. Daha da önemlisi, aile toplumun temel yapı taşı olduğu için, yıkılan her yuvayla birlikte toplum da yavaş yavaş çözülmeye başlıyor.

Konunun bir başka boyutu da şudur: Evlilik hayatı, kulluğumuzla yakından ilişkilidir. Çünkü nikahla birlikte taraflara karşılıklı hak ve vazifeler terettüp eder. Evlilik hayatındaki her bir hata, Allah katında bizi mesul edecek günahlara sebebiyet verebilir. Dikkat edilmediği takdirde işin içine kul hakları da girebilir ve bu durum daha farklı günahların kapısını aralayabilir.

Vicdan sahibi bir insanın bu tablo karşısında üzülmemesi mümkün müdür? Hele bir de duyarlılığınız fazlaysa yuvanın yıkılan her bir rüknüyle birlikte siz de iç dünyanızda üst üste yıkımlar yaşarsınız. Ağaçtan düşen bir yaprak karşısında müteessir olan, ölen bir karınca karşısında göz yaşı döken bir kalb, bir yuvanın dağılması karşısında âdeta parçalanacak hâle gelir.

Ailede yaşanan bu çözülüş ve yıkılışın birçok sebebi vardır. Bunların başında heva ve hevesler sayılabilir. İnsanlar hayatı “keyfe mâ yeşâ” (diledikleri ve arzu ettikleri şekilde) yaşamak istiyor. Bu durum, aileye de sirayet ediyor. Evlilikler daha ziyade his ve hevesler üzerine kuruluyor. Kalbî alâka öne çıktığı için akıl arka planda kalıyor, mantığın tesiri azalıyor. Dolayısıyla karşılıklı hak ve sorumluluklar yeterince hesaba katılmıyor. İnsanlar üstlendikleri sorumluluğun ağırlığını idrak edemedikleri gibi, evlenirken neye “evet” dediklerini de tam olarak bilmiyorlar. Ahirete iman, hesap endişesinin ve takva duygusunun tavrı ve davranışlar üzerindeki etkisi giderek azalıyor. Daha baştan sağlam temeller üzerine kurulmamış yuvalar insanlara huzur getirmiyor.

Evlilik İçin Zihnî ve Kalbî Hazırlık

Yeterince düşünülmeden ve maddi ve manevi olarak hazır olunmadan yapılan evlilikler, çoğu zaman taraflara huzur getirmez. Esasen bu tür beraberlikler tam anlamıyla evlilik sayılamayacağı gibi, birlikte yaşanan mekân da gerçek anlamda bir yuvaya dönüşmez.

Bu açıdan evlenme hazırlığı içinde olan kimseler zihin ve gönül dünyalarını evliliğe hazır hâle getirmelidirler. Bir evliliği yürütebilecek olgunluğa ulaşmalı, tabiri caizse evlilik için “reşit” hâle gelmelidirler. Mesela evliliğin mânâ ve muhtevasını kavramalı, karşı cinsin fıtratını tanımalı, eşlerin yuva içindeki sorumluluk alanlarını öğrenmeli ve bu alanlara müdahale etmemelidirler. Bütün bir ömrü birlikte geçirme niyetiyle yola çıkan eşlerin, daha baştan birbirlerine katlanmaya hazır olmaları ve içlerinde oluşabilecek bazı olumsuz duyguları kontrol altına alabilmeleri gerekir. Aynı şekilde karşılaşılabilecek problemleri teâtî-i efkâr (fikir alışverişi) ile çözmeye, birbirlerine karşı saygılı davranmaya ve sempatik olmaya kendilerini hazırlamalıdır. Bütün bunlar, eğitime vâbeste hususlardır.

Evlenmeden önce taraflar böyle bir eğitimden geçmemiş, evlilik hayatına hazırlanmamışlarsa kurdukları yuva uzun ömürlü olmayabilir; şiddetli bir fırtına karşısında yıkılabilir. Böyle evlerde her gün bir tartışma çıkar; biri bir söz söyler, diğeri de ona mukabele eder, laf yetiştirir. Derken huzursuzluklar her geçen gün büyür ve zamanla altından kalkılamaz bir hâl alır. Aileyi ayakta tutan direklerin çatladığı, evlilik sütunlarının yıkıldığı bir toplumun uzun süre ayakta kalması da mümkün değildir. Osmanlı’nın asırlar boyunca hâkimiyetini devam ettirmesinin önemli sebeplerinden biri de sağlam aile yapısıdır. Aile yapısı güçlü olduğu ve aile fertleri arasında kuvvetli bir yardımlaşma ve dayanışma bulunduğu için disiplinli, sağlam karakterli ve ahlâklı nesiller yetişmiştir. İçinde sürekli tartışma ve sürtüşmelerin yaşandığı bir aile ortamında güçlü ve sağlıklı fertlerin yetişmesi son derece zordur.

Allah Resûlû’nün (sallallahu aleyhi ve sellem) Veda Hutbesi’nde dile getirdiği hususlar, toplumun varlığını ve devamını doğrudan ilgilendiren hayatî esaslardır. Peygamber Efendimiz, faizi kesin olarak yasaklamış, kan davalarını kaldırmış, zulme karşı ümmetini uyarmış, emanetlerin ehline verilmesini emretmiş, can ve mal dokunulmazlığını vurgulamış, soy ve ırka dayalı üstünlük iddialarını reddetmiştir. Bütün bunların yanında, eşler arasındaki karşılıklı hak ve sorumluluklara özellikle dikkat çekmiş ve kadınların, kocalarına birer emanet olduğuna dikkat çekmiştir.[1] Bütün bu esaslar, toplumun ayakta kalmasını sağlayan temel dinamiklerdir. Zira çözülme çoğu zaman bu hayatî esasların zedelenmesiyle başlamaktadır.

Bu açıdan ailenin çözülmesi karşısında ne kadar müteessir olunsa, bunu durdurma adına ne ölçüde tehâlük gösterilse azdır. Ne var ki aile kurumundaki problemlerin yeterince farkında olduğumuz ve çözülmeyi önlemek için gerekli gayreti gösterdiğimiz söylenemez. Şimdiye kadar aile felsefesi üzerinde yeterince durulmamış, onun dayandığı temel esaslar ortaya konulamamıştır. Mekteplerde aile kurumunun mânâ ve muhtevasını anlatan dersler yer almamış; aile, evlilik ve çocuk eğitimi gibi konularda ihtiyacı karşılayacak derinlikli çalışmalar yeterince yapılmamıştır. Bu mesele sempozyumlar, paneller ve konferanslar yoluyla da yeterince ele alınmamıştır. Evlenecek kimseler evlilikle ilgili özel eğitimlerden geçirilmemiştir. İnşallah geleceğin dünyasında bu eksiklerin telafi edilmesi mümkün olur.

(Devamı haftaya)